

ORIENTERING

Farvel til en god dansk tradition

I FORBINDELSE med Rhodesias løsrivelse fra Storbritannien erklærede statsminister Jens Otto Krag, at der ikke kunne blive tale om anerkendelse af det nye styre.

IAN SMITH

Det var egentlig en bemærkelsesværdig erklæring, der fortjener mere opmærksomhed, end den sjældent har fået.

Problemet om anerkendelse af stater har hidtil fra dansk side været klart på en ganske enkel måde.

Den almindelige folkeret, sådan som den f. eks. beskrives i professor Alf Ross' lærebog i folkeret, fastslår, at ganske som individet inden for staten fødes den nydannede stat ind i et samfund af stater og omfattes automatisk af dets rettigheder, uden at det bliver spørgsmål om andres tilslutning hertil. Afgørende for den nye stats eksistens og dermed for dens folkeretlige eksistens er alene det effektivt etablerede styre inden for et vist territorium.

Der må være skabt en statlig organiseret orden, der regelmæssigt er i stand til effektivt at have sin magt inden for territoriet og således opfylde en stats normale funktioner. Iøvrigt er det ligegyldigt, under hvilke forfatningsmæssige former dette sker. At dets retlige gyldighed anfægtes af moderlandet, er uden betydning.

Automatisk godkendelse

Derfor har det da også været dansk tradition, at man, når disse

Rhodesia-styret anerkendes ikke og angelskisk princip indføres

objektive betingelser var til stede, rent automatisk godkendte den nye stat og normalt oprettede diplomatiske forbindelser.

Forklaringen herpå er, at det er uhyre upraktisk at undlade en anerkendelse. Det skaber en række kompikationer, f. eks. af handelsmæssig karakter, og det vil normalt ikke have nogen som helst virkning, at Danmark undlader at anerkende statens eksistens. En undtagelse i den henseende ville dog nok forekomme, såfremt f. eks. Færøerne ved en ensidig løsrivelseserklæring tog afsked. Denne praksis har medført, at vi på den ene eller anden måde har diplomatisk eller konsular repræsentation i så godt som alle civiliserede områder på kloden, hvilket først og fremmest er en fordel for vores egne statsborgere. Skulle man fra dansk side kun anerkende venner og systemer, der faldt i vor smag, ville vi hurtigt kunne indskrænke udenrigstjenesten ganske betydeligt.

Den klare kurs blev noget for-

styrret i forbindelse med oprettelsen af DDR, der nu gennem 15 år har håndhævet sit styre inden for det østtyske territorium. Danmark har ikke etableret diplomatisk forbindelse med østzonen, hvilket dog er afbødet gennem oprettelsen af en østtysk handelsdelegation, som modsvares af en komité dannet af danske erhvervsorganisationer.

Nogen klar afvigelse fra almindelig dansk praksis er dette dog ikke, idet man kan påberåbe sig, at der fortsat hersker besættelsesstilstand i Østtyskland, og at det i realiteten er russerne, der har magten på det pågældende territorium.

I Rhodesia-sagen derimod er det helt klart, at vi er svunget over i den angelskiske praksis, hvor man bruger anerkendelse eller ikke-ankendelse som et politisk middel, hvorved man viser sit behag eller mishag over for et etableret styre.

Baggrunden for dette brud på traditionen er klart det, at det ville være uhyre vanskeligt at forklare vore venner i andre afrikanske lande, at en anerkendelse udelukkende er en følge af registrering af visse kendsgerninger, og at vi ville anerkende Fanden selv, hvis han kunne tænke sig at slå sig fast på et bestemt jordisk territorium og etablere et styre dér.

Ikke-ankendelsen af Rhodesia er et eksempel på, at en rigtig teori kan overtrumpe af politiske kendsgerninger. OLE MALMQVIST

Gift med et monument

Françoise Gilots bog om 10 års samliv med den

tyranniske, forfængelige, kyniske og geniale Picasso

DA Françoise Gilot efter 10 års samliv med Picasso forlod ham, skal hun have udtalt, at hun var træt af at leve sammen med et historisk monument. I sin bog "Samliv med Picasso" nægter hun at have sagt noget sådant, men bogen bekræfter ikke desto mindre, at hun har følt noget i den retning. Hvad enten Picasso nu er, som hun siger, eller ej, har hun opfattet ham som en historisk skikkelse snarere end som et levende menneske, og hun er tydeligt skuffet over hans menneskelige fejl. Jeg tror ikke, at der er meget lign i hendes bog, men en del fortælle. Den sladder, den bringer videre, er i og for sig uskyldig og dømmer sig selv ved en voldsom partiskhed, men det overraskende alt sammen af hendes følelsesfulde og personlige fortællinger om den kolde måde, hvormed hun refererer alt. Bogen giver uvurderlige kunsthistoriske oplysninger og er fyldt med vidunderlige anekdoter, og mens man læser den, fortrænges ens første uvilje af en naturlig nysgerrighed, og man glemmer til sidst sin vrede over at skulle have noget at vide om andres privatliv, som man aldrig havde bedt om at få at vide: Det er simpelt hen for spændende til, at man kan skubbe det fra sig.

Françoise Gilot var imponeret af Picasso, da hun mødte ham. Om hun elskede ham er mere tvivlsomt, i hvert fald havde hun fortrængt det siden og erstattet det med en kold overbærenhed, som er så utilæggelig at det næsten berettiger hans lunefuldhed. Han fremstilles som en ualmindelig rædselsfuld person, tyrannisk, forfængelig, sårbar, kynisk og barnlig. Han har sikkert det alt sammen i sig, men det stemmer dårligt med det andet billede, hun mere modvilligt giver af ham ved at sige, at hun aldrig vil glemme hans blidhed. Sandheden om de to menneskers åbenbart ulykkelige ægteskab tilhører stadig privatlivets fred.

Françoise undervurderer ikke sig selv, hun regner sig for et højt begavet menneske, en intellektuel personlighed. Faktisk er hun ikke særlig interessant, nærmest en meget dyrtigt skolepige, som husker alt, hvad man lærer hende og siden kan føre perfekte, men uninspirerede intellektuelle samtaler. Da Picasso traf hende, havde han allerede to elskerinder, den ungarske fotograf og malerinden Dora Maar, med hvem han førte samtaler om kunsten og livet, og den yndige Marie-Thérèse Walter, som han holdt af for hendes skønhed og kvindelighed. Man forstår, at han er en patriarkalsk herre med over-

dådige vaner. Françoise havde, mente han (siger hun), både skønheden og intelligensen, og hun foretog han derfor at kvitte de to andre damer. Det nægtede han, idet han åbenbart fandt, at der var flere former for skønhed og flere former for intelligens, og at der ikke var grund til at vrage den ene for den anden. I øvrigt føler man sig ikke helt overbevist om, hvorvidt han elskede Françoise ene og alene for hendes begavelse. Hun refererer samtaler, som hun tager til indtægt for sit intellekt, men som afslører, at han har kørt grundigt rundt med hende.

Mod hendes korrekte dannelse står hans livlige og uforpligtende filosofi. En dag, da de diskuterede kunst, fremhævede han Hegel og siger, at det er en filosof, som kun alt for få har givet sig tid til at læse. Han har da selv læst Hegel? Nej netop, kun alt for få når så langt, svarer han muntert. Den slags tager fuldstændig pipet fra hans unge kone, som regner det for dialektisk svindel.

Picasso fører hende sammen med sine venner, bl. a. Braque, Chagall, Gertrude Stein og Matisse, som behandler hende venligt og ytrer ønske om at male hende. Dette gør Françoise rasede af jalousi; hun bryder sig ikke om at få stjålet sit private motiv. Ikke desto mindre har han selv opfordret hende til at klæde sig i grønt og violet, fordi det er farver, der vil glæde Matisse. Picasso prøver, nemlig Françoise på alle sine venner, viser hende frem og vil have hende rost, men bliver allerede smertt når der henholdsvis til hende evne til ved enhver lejlighed at omgive sig med (nye) smukke kvindelige bekendte. Når han i enkelte tilfælde har haft et kærlighedsforhold til sine venners koner, motiverer han det med, at han har villet smigre dem. Han vil ikke fornegne dem ved at vrage de kvinder, de har valgt, siger han frækt.

Men bortset fra anekdoterne leverer bogen et kompenserende billede af Picassos arbejdsmetoder. Françoise gengiver til mindste detaljer alt, hvad han har fortalt hende om maleri, om litografisk teknik og om rader-teknikken. Af den grund vil bogen blive en klassiker, den vil blive læst og tydet af kunstnere og kunstinteresserede længe efter hendes hovedperson har mistet sin tiltænkning for sladderne. TW

Françoise Gilot og Cariton Lakes: "Samliv med Picasso". Oversat af Claus Lembourn. Schønbergers forlag, 298 sider. Kr. 54,75.

LUNDBERGS HJØRNE

Med eller uden forkalkning

OWREN og hans medarbejdere har givet forkalkningen et nyt perspektiv. Det er de blodpropper, som gør forkalkningen skæbnesvanger, de norske forskere har interesseret sig for. Og fundet en vej til at bekæmpe.

Med 5 cm³ hørfrøolie eller 2 cm³ linolensyre har de - hos forkalkningspatienter - nedsat blodpladeadhæsiviteten, d. v. s. blodpladernes tendens til at klumpe sig sammen den tendens, der betyder så meget for blodpropperne.

Men som måske også har indflydelse på omdannelsen af seve arterievæggen, den langsomme forkalkningsproces. For meget ofte er det små koagler, der er udgangspunktet for disse omdannelser.

Så også af den grund er det nok ikke bare forkalkningspatienter, der bør interessere sig for Owrens opdagelser.

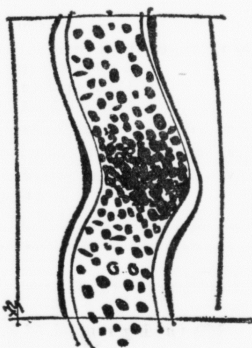
Sørgelig forskel

HAN sætter selv vores ændrede kostvaner i forbindelse med efterkrigstidens - eller veifærdstatens - mange hjerteblodpropper og andre forkalkningsfælg.

Vi får ikke så meget linolensyre i kosten, som vi gjorde i gamle dage - og i krigens tid, da sukker var rationeret. Det totale konsum af kulhydrater er omtrent det samme. Men en meget større del af det falder på sukker.

Det gør en sørgelig forskel også i denne forbindelse. For æ Kornprodukter, vi ellers spiser mere af i form af brød og grød, er der betydelige mængder linolensyre i. I sukker er der som bekendt ikke andet end sukker.

Det er altså ikke sært, om flere og flere får en forhøjet blodpladeadhæsivitet, når de bytter havregryn og rugbrød om med alt det sukker, vi spiser og måske navnlig drikker.

Mange flere forsøgsdyr

MEN hvad kan man nu fornuftigt benytte Owrens og hans medarbejders opdagelse til. For det første anvendes det allerede i Norge til patienter, der har vist tegn til blodpropdannelse. Større forsøg er nu i gang. Der gives linolensyre både til forkalkningspatienter - og som forebyggende middel til alle, der skal opereres for at undgå de blodpropper efter operationen, som desværre ses nu og da.

Men man siger også på større undersøgelser med normalbefolkningen som forsøgsdyr - for at finde ud af, om en udbredt mangel på linolensyre kan ligge til grund for den stigende blodprop- og forkalkningstendens.

Undersøgelser, som nok vil slå de foreløbige resultater yderligere fast. Men som vi ikke behøver at vente på.

MAN behøver jo ikke at vente på hjerteblodprop, hjerte-

blødning eller andre forkalknings tegn, før man selv går gang.

At de, der allerede er så langt, bør tage fat med det samme, er en selvfølge. En teskefuld hørfrøolie om dagen tager ingen skade af - og den afskærer altså en risiko.

Den repræsenterer omtrent 50 kalorier - og godt halvdelen af dem kan man spare ved at bruge linolensyre i stedet. Så kan man nøjes med 2 cm³ i stedet for 5.

Men det gør man jo nok klogt i, selvom forkalkningen ikke har vist sig endnu. Bare man er i den alder, hvor den bliver almindeligere og almindeligere - dvs. for mænd fra 40-årsalderen og for kvinder fra 60-årsalderen.

Sukkerrationering

MEN der er også grund til, at alle andre interessere sig for de norske lægers opdagelse, selvom den endnu ikke er fuldt udforsket. Risiko er der jo ikke ved det.

Føst og fremmest ved at genindføre en privat sukkerrationering. I krigens tid og lige efter sørgede myndighederne for det. Nu må vi selv - ombytte det meste af alt det sukker, vi bruger, med mel og gryn, med brød og grød.

Også fra anden side har man jo søgt at vise sukkrets indflydelse på forkalkningen - foruden hvad det ellers har på samvittigheden.

Måske vil den omlægning veje forebyggelse nok. Men ellers kunne man jo indføre soyaolie i husholdningen - den er der mange, der bruger i forvejen, som almindelig spiseolie.

Om man ligefrem skal gå til hørfrøolie med det samme - det må vel afhænge af alder og indstilling.

Hvor bange man er. Eller hvor klog måske.